

ח' טבת תשע"ו
20 דצמבר 2015

סיכום פרק הגשם 17-20 בדצמבר 2015 והכמויות מתחילת העונה

בסוף השבוע האחרון ירדו כמויות גדולות של גשם במישור החוף המרכזי והדרומי בעוד שביתר חלקי הארץ, במיוחד בצפון הארץ, כמויות הגשם לא היו גדולות. מצב זה מאפיין את עונת הגשם הנוכחית מתחילתה, עם ריבוי גשמים באזור שמישור החוף המרכזי ועד לדרום הארץ לעומת מיעוט גשמים בצפון הארץ.

כמויות הגשם 17-20 בדצמבר

כמו אירועים קודמים השנה, גם אירוע זה התאפיין בגשמים חזקים בעלי אופי מקומי – כמויות גדולות באזורים מסוימים לצד כמויות קטנות יותר ולעתים אף היעדר גשם כלל באזורים סמוכים. הכמויות הגדולות ביותר בפרק הגשם האחרון ירדו במישור החוף המרכזי והדרומי, שם נמדדו בחלק מהתחנות 50-80 מ"מ (אם כי היו תחנות בהן נמדדו 20-30 מ"מ). באזור השרון, במישור החוף הצפוני ובחלקים מהגליל ירדו 15-40 מ"מ. באזורים אחרים בצפון הארץ ובאזור השומרון ירדו 5-15 מ"מ, ובהרי יהודה ובדרום הארץ ירדו פחות מ-5 מ"מ. ניתן לציין את התחנה בנמל אשקלון בה ירדו ביממת הגשם של ה-17 בדצמבר 74 מ"מ, מתוכם 43 מ"מ בתוך שעה אחת. בפעם השנייה העונה היו הצפות באשקלון. גם בהרצליה היו הצפות, ב-18 בדצמבר בשעות הערב.

כמויות הגשם המצטברות מתחילת העונה

בעונת הגשם הנוכחית בולט עד כה ההבדל המשמעותי בין צפון הארץ, שם ירדו עד כה כ-30%-50% מהממוצע לתקופה המקבילה (תחילת העונה עד 20 בדצמבר) לבין מישור החוף המרכזי והדרומי ודרום הארץ, שם כמויות הגשם עד עתה עולות על הממוצע, לעתים במידה ניכרת. הדבר קשור לכך שהמערכות הסינופטיות, בהם ירדו הגשמים, התאפיינו השנה בשקעים רדודים, כמעט ללא רוח ומיקום דרומי מהרגיל של השקעים (מול חופי מרכז ודרום הארץ). בעקבות זאת התקבלו רוב הגשמים במישור החוף המרכזי והדרומי ופחות גשמים ירדו בצפון הארץ ובהרים.

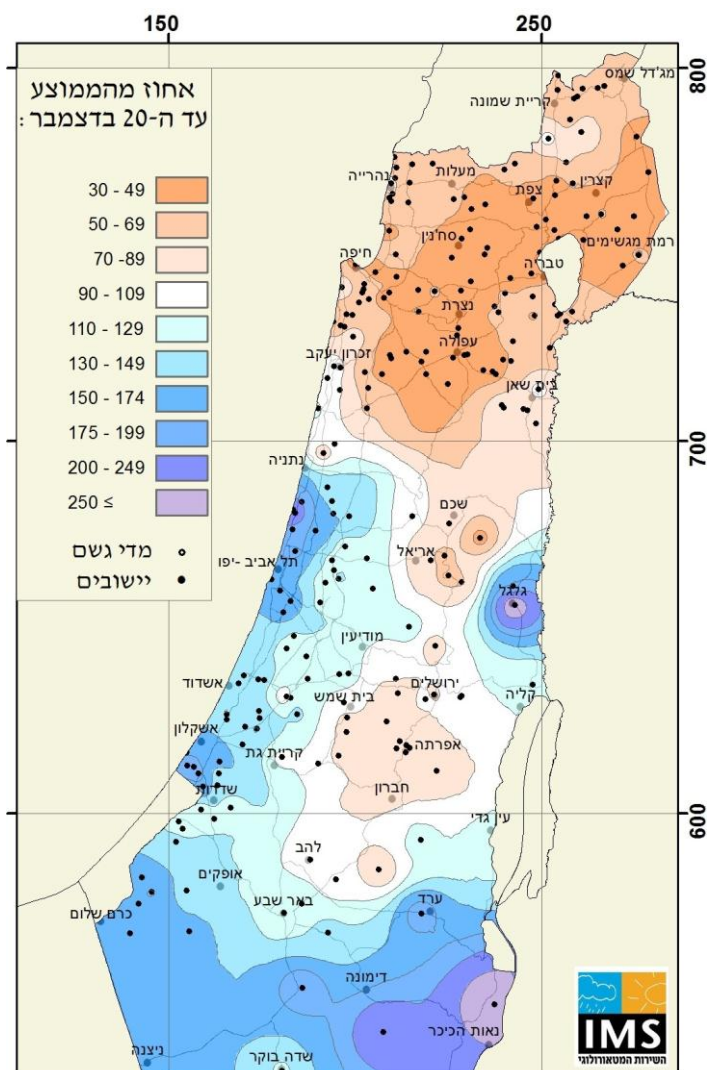
כמויות הגשם הגדולות ביותר עד כה ירדו במישור החוף הדרומי והמרכזי (כולל אזור השרון), 180-280 מ"מ, המהווים 120%-180% מהממוצע לתקופה המקבילה. בחלק מהתחנות נמדדו למעלה מ-300 מ"מ ומתוכן בולטת שפיים, בה נמדדו מתחילת העונה 444 מ"מ (למעלה מפי 2 מהממוצע לתקופה המקבילה וקרוב ל-85% מהממוצע לכל עונת הגשם). כן ניתן לציין את כפר שמריהו עם 365 מ"מ ותל אביב (קרית שאול) עם 364 מ"מ.

גם בדרום הארץ הכמויות שנמדדו מתחילת העונה (50-70 מ"מ בצפון הנגב ו-25-35 מ"מ במרכז ובדרום הנגב) עולות על הממוצע במידה ניכרת. בצפון הארץ, לעומת זאת בולט מיעוט הגשמים. בגליל העליון ירדו מתחילת העונה 100-130 מ"מ שהם 40%-50% מהממוצע ובגליל התחתון, בגולן ובעמק יזרעאל ירדו 50-80 מ"מ שהם 30%-40% מהממוצע בלבד. בצפון שקע הירדן (עמק החולה עד עמק בית שאן) ירדו 60-90 מ"מ המהווים 50%-80% מהממוצע לתקופה המקבילה וגם בשומרון וביהודה כמויות הגשם עד כה קטנות מהממוצע. בטבלה שבהמשך הבא מוצגות כמויות הגשם המצטברות במהלך האירוע וכן כמויות הגשם המצטברות מתחילת העונה בהשוואה לממוצע לתקופה המקבילה (עד 20 בדצמבר).

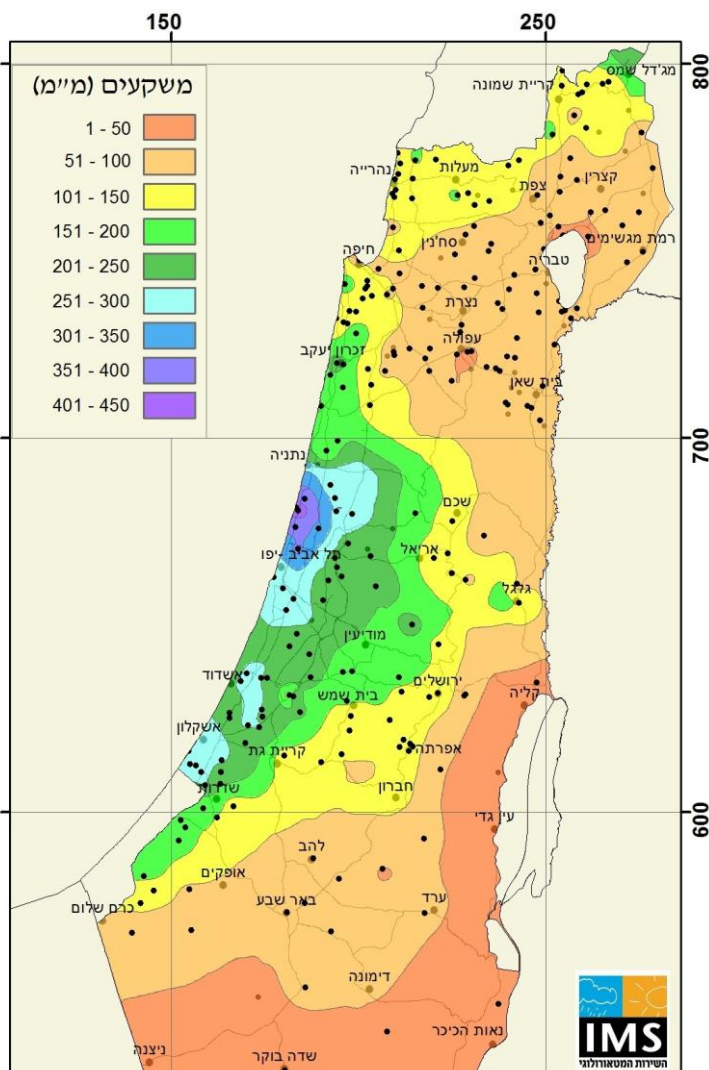
השוואה לעבר

אין חריגות בכמויות הגשם שנמדדו מתחילת העונה (הן הגדולות והן הקטנות). מהשוואה של נתוני הגשם בעונה הנוכחית לכמויות הגשם בעונות הגשם הקודמות בתקופה המקבילה (תחילת העונה עד 20 בדצמבר) עולה כי ברוב התחנות באזור שממזרח החוף המרכזי ועד לדרום הארץ, בהן ירדו כמויות גדולות של גשם, מתקבלות כמויות דומות או גדולות יותר בתקופה המקבילה אחת ל-5-10 שנים. מעניין לציין שבתחנות בדרום מישור החוף ובאזור עוטף עזה התקבלו בשתי עונות הגשם האחרונות כמויות גשם גדולות יותר בתקופה המקבילה. לעומת זאת ניתן לציין חריגות מסוימת בתחנות בהן נמדדו עד כה כמויות הגשם הגדולות ביותר (תל אביב קרית שאול, כפר שמריהו, שפיים). לאחרונה התקבלו כמויות דומות או גדולות יותר בתחנות אלו לפני יותר מ-20 שנה (1994/95). מתחילת המדידות לפני 70-75 שנה היו עוד 3-5 עונות בלבד בהן תחילת העונה היתה גשומה במידה דומה. מיעוט הגשמים בצפון הארץ לתקופה זו אינו יוצא דופן ומתקבל אחת למספר שנים. לאחרונה קרה הדבר בעונת 2008/9, בחלק מהאזורים גם ב-2006/7 וכן בלטו מאוד במיעוט הגשמים בתקופה המקבילה עונות 1999/2000 ו-1998/99. בעבר הרחוק יותר ניתן לציין בין היתר גם את עונות 1990/91, 1985/86, 1981/82, 1972/3 ו-1959/60 עם תחילת עונת גשמים יבשה בצפון הארץ.

יחד עם זאת, במרבית השנים בהן היה עודף של ממש בגשמי מישור החוף המרכזי והדרומי לא התרחש גרעון משמעותי בגשמי הצפון ולהיפך. מצב בו שתי התופעות מתרחשת באותו זמן הוא נדיר אף כי התרחש לפני שנתיים.

מפה 2: כמות המשקעים המצטברת מ-1 בספטמבר עד 20 בדצמבר 2015 ביחס לממוצע הרב שנתי לתקופה המקבילה (%)

מפה 1: כמות המשקעים המצטברת מ-1 בספטמבר 2015 עד 20 בדצמבר 2015 (מ"מ)

כמויות הגשם 20-18 בדצמבר 2015 והכמויות מתחילת העונה בהשוואה לממוצע הרב שנתי*

ממוצע רב שנתי* לכל עונת הגשם (מ"מ)	% מהממוצע לתקופה המקבילה (עד 20 בדצמבר)	ממוצע רב שנתי* עד 20 בדצמבר (מ"מ)	כמות גשם מצטברת (מ"מ) מתחילת העונה	כמות גשם מצטברת (מ"מ) 20-18 בדצמבר	תחנה	
583	77%	207	160	24	נהריה	מישור החוף והשפלה
665	78%	200	156	11	חיפה (טכניון)	
576	95%	202	192	19	עין החורש	
529	217%	205	444	52	שפיים	
527	140%	210	294	31	כפר הס	
527	194%	188	365	75	כפר שמריהו	
583	180%	202	364	74	תל אביב ק.שאול	
524	167%	181	303	53	בית דגן	
535	138%	180	248	18	חפץ חיים	
492	136%	168	229	23	נגבה	
439	191%	161	308	77	זיקים	
832	36%	214	77	13	מרום גולן פיכמן	הרי הצפון
578	42%	165	69	3	גמלא	
802	51%	251	129	16	אילון	
768	50%	221	111	10	כפר גלעדי	
671	50%	202	101	36	צפת הר כנען	
959	47%	284	133	18	חרשים	
590	46%	182	83	13	דיר חנא	
571	33%	151	50	8	מרחביה	
500	59%	151	89	10	כפר בלום	עמקי הצפון
456	43%	139	60	14	איילת השחר	
382	68%	116	79	4	צמח	
281	83%	89	74	3	שדה אליהו	
650	94%	200	188	16	קדומים	
676	74%	192	143	2	צובה	הרי המרכז
537	82%	142	116	5	ירושלים	
509	79%	148	117	4	בית ג'ימל	
561	95%	155	147	4	ראש צורים	
377	103%	115	118	0.1	דורות	
129	203%	34	69	0.4	ערד	הנגב
195	117%	53	62	0	באר שבע	
93	133%	21	28	0.4	שדה בוקר	
166	300%	50	150	0	גלגל	
41			44	0	סדום	בקעת הירדן והערבה**
28			32	0	יטבתה	
22			11	0	אילת	

* הממוצע הרב שנתי מתייחס לשנים 1981-2010 למעט גמלא הפועלת מאז 1991, גלגל הפועלת מאז 1987 וקדומים הפועלת מאז 2003 שממוצעיהן מותאמים לשנים 1981-2010

** באזור צחיח אין התייחסות לממוצעים רב שנתיים לחודשים בשל השונות הגדולה של כמויות הגשם לפרקי זמן אלו.